

2016

Creadores de Ciència

TEMPS DE DONES, DONES EN EL TEMPS

Activitats suggerides en les últimes pàgines

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STES
INTERINDICAL

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

Aquest calendari es pot copiar i reproduir lliurement, respectant els crèdits i atribucions de les imatges i l'autoria de l'obra en el seu conjunt.

Elaborat i editat: Organització de Dones de STES-Interindical | o.mujeres@stes.es
Col·laboradors: Mre Luz González, Margarita Itasancos, Francisca López, Mre Victoria Oliver, Macu Gimeno, Sonia Fernández, Mre Mar Almela, Loly Verde, Evella Dentz, Fina Lucera, Ana Riu, Helena Plaza, Mre Carmen Díaz, Feli Casás, Margarita Serrano, Sandra Serra.
Il·lustracions i disseny gràfic: SARA POTXEMUTXKA (Sara Alvarez Rome) | Contacte: sara.alvarez.rome@gmail.com | ARTE de Sara Potxemutxka
Disseny gràfic i maquetació: Mario Padilla, Àrea de Publicacions de Confederació Interindical | publicacions@interindical.es
Dipòsit legal: AL-1569-2015 | Calendari de difusió gratuïta

TEMPS DE DONES, DONES EN EL TEMPS
Creadores de Ciència

2016

GENER

PIONERES

“Si una dona sofreix molt durant el part, fer coure en aigua, lentament i amb precaució, herbes perfumades com el fonoll o l'atzarí; tirar l'aigua i posar les herbes encara calentes al voltant de les cuixes i sobre la seva esquena, envoltar-les amb precaució amb una bena perquè desaparegui el dolor i el seu ventre s'obri més fàcilment i de manera menys dolorosa.”

HILDEGARDA DE BINGEN

“Reserva el teu dret a pensar, perquè fins i tot pensar equivocadament és millor que no pensar en absolut.”

(Fraser atorgada a
HIPATIA D'ALEXANDRIA
per Hubbard el 1908)

“Per aquest motiu, jo, ..., em vaig posar a reflexionar més atentament sobre les malalties que, sovint, afligeixen al sexe femení.”

TRÒTULA DE SALERN

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

GENER

2016

4
A les nines víctimes d'infanticidi. A Àsia "falten" 100 milions de nines.

11
1980 Mor Celia Sánchez Manduley, figura mítica de la revolució cubana.

18
Aquest i altres dies Victoria Sendón, filòsofa feminista, crea un altre ordre simbòlic.

25
1882 Neix Virginia Woolf, escriptora anglesa i feminista. "Una habitació pròpia".

5
1902 Naix a Viveiro Maruja Mallo, pintora surrealista, autora de *Sorpreses do trigo*.

12
1917 Neix la ballarina i coreògrafa de Valladolid Mariemma.

19
1966 Indira Gandhi és elegida Primera Ministra de l'Índia.

26
Idiari Bollain, Isabel Coixet, Gràcia Querejeta... creen móns de cel·luloides.

6
1948 Naix a Jaén María Castellano Arroyo, primera catedràtica de medicina espanyola i segona dona membra de la Reial Acadèmia Nacional de Medicina.

13
1916 A Yucatán, Mèxic, s'inicia el I Congrés Feminista Nacional.

20
1758 Neix Marie-Anne Paulze (Mme. Lavoisier), "mare" de la química moderna.

27
1979 Mor Victoria Ocampo. Primera dona de l'Acadèmia Argentina de Lletres.

7
1962 Montserrat Caballé, soprano, debuta en el Liceu.

14
1918 Neix Rosa Laviña, milita a l'exili a Solidaritat Internacional Antifeixista.

21
1908 Clara Hammerl fou la primera dona directora d'una entitat financera, la Caixa d'Estalvis de Pollença. També fou promotora i directora d'una escola laica i coeducadora.

28
1873 Neix l'escriptora Colette. Part de la seva obra es publica amb el nom del seu marit.

1
1996 Donna Haraway, biòloga i filòsofa feminista publica "Simis, Ciborgs i Dones".

8
1658 Neix Mª de Salas i Sureda. Impulsà la renovació artística del barroc mallorquí.

15
1919 Mor assassinada Rosa Luxemburg, revolucionària, fundadora del Partit Comunista Alemany.

22
1981 Mor Maria Moliner, creadora del Diccionari de la Llengua Espanyola.

29
1997 Lotta Kronlid... in-utilitzen components armamentistes d'una fàbrica anglesa.

2
2003 Mor Monique Wittig, escriptora i teòrica feminista francesa.

9
1908 Neix Simone de Beauvoir, feminista, escriptora i filòsofa. "El segon sexe".

16
1932 Neix Dian Fossey, zoòloga especialitzada en gorilles.

23
1939 Mercè Rodoreda, l'escriptora catalana contemporània més influent, se'n va a l'exili juntament amb altres dones.

30
1901 Neix Jimena Menéndez Pidal, mestra defensora de la coeducació.

3
1972 Mor Elisabeth Schiemann, genetista i botànica que s'oposà al nazisme.

10
1897 Neix Joaquina Eguaras, primera dona professora a la Universitat de Granada.

17
1971 Neix Carolina Coronado, poetessa, escriptora famosa des de molt nina.

24
1889 Neix Marjory Stephenson investigadora del metabolisme bacterià.

31
1820 Naix Concepción Arenal, escriptora gallega, periodista i experta en dret.

Creadores de Ciència

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTERINDICAL

FEBRER

BIOTECNÒLOGUES

“Ningú sap el potencial que tanca aquest poderós sistema; algun dia podrà arribar a executar música, compondre simfonies i complexos dissenys gràfics.”

ADA LOVELACE

“La meua trajectòria és llarga i intensa i si té mèrit és només per la quantitat de treball i dedicació.”

CARMEN VELA

“Vivim en un món fet pels homes en el qual les dones no estan considerades com hauria de ser.”

ÁNGELA MOLINA

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

1

1851 Mor Mary Shelley, autora de Frankenstein i filla de Mary Wollstonecraft.

2

1909 Raymonde de Laroche es va treure la llicència de pilot; d'aquesta manera es convertí en la primera dona aviadora.

3

1944 Neus Català, lluitadora per la memòria històrica, és deportada a Ravensbrück.

4

1921 Neix Betty Friedan. Psicòloga feminista. Funda NOW. “La mística de la feminitat”.

5

1939 Neix a Vigo Mª Xosé Queizán. Escriptora.

6

1918 S'institueix el vot de les dones en el Regne Unit.

7

1849 Neix Mercedes Cabello de Carbonera, iniciadora de la novel·la moderna a Perú.

8

1907 Naix la poeta de Granada Elena Martín Vivaldi.

9

1978 Carmen Conde, escriptora, es convertí en la primera dona de la RAE.

10

1891 Mor Sofia Kovalevskaya. Matemàtica. “Rotació del sòlid rígida”.

11

1596 Isabel Bareto conclou a Manila la primera expedició dirigida per una dona.

12

1921 Neix Asunción Linares, primera dona catedràtica a una Facultat de Ciències.

13

1917 La ballarina i espia Mata-Hari és detinguda a un hotel de París.

14

1902 Es funda a Washington l'Aliança Internacional per al Sufragi Femení.

15

1992 Mª Elena Moyano, lluitadora social peruana, és assassinada per Sendero Luminoso.

16

415 neix a Alexandria, Hipatia filòsofa i mestra neoplatònica; destacà en el camp de les Matemàtiques i de l'Astronomia.

17

1905 Neix Rozsa Peter, matemàtica, fundadora de la Teoria Recorrent de la Funció.

18

1934 Noruega. Les dones podran accedir a càrrecs oficials de l'estat i de l'església.

19

1941 Neix Elfrida Andrée, organista i compositora sueca.

20

1914 Neix a Puerto Rico Julia de Burgos, poetessa. Premis de literatura i periodisme.

21

1942 Neix Margarethe von Trotta, actriu, guionista i realitzadora.

22

1905 Neix Trinidad Revolto, sindicalista. Secretària de la Unió de Dones de Catalunya.

23

2001 La Cort Penal Internacional dicta la primera sentència per violació sexual (crim contra la humanitat).

24

Aquest i altres dies, Antonina Rodrigo fa visibles dones silenciades i oprimides.

25

1905 Mor a Marsella la gran revolucionària Louise Michel, als 72 anys.

26

1999 S'estrena Xerxa de la directora andalusista Pilar Tavora.

27

1904 Neix a Àvila Mª Pilar Losada, primera dona pilot de l'estat espanyol.

28

1909 S'inaugura la Biblioteca Popular de la Dona, primera biblioteca d'Europa destinada a les dones, impulsada per Francesca Bonnamaison.

29

1920 Neix Michele Morgan (Simone Ronsell), actriu francesa.

2016

FEBRER

Creadores de Ciència

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTERINDICAL

MARÇ

ONCÒLOGUES

“Un pacient que tingui dolor és un pacient que està tractat malament, perquè tenim mitjans per evitar-ho.”
ANA LLUCH HERNÁNDEZ

“Són temps difícils, en què s'han hagut d'adoptar mesures per ajustar-se als criteris de deficit, però sense oblidar que cal oferir als pacients una sanitat pública de qualitat i efectiva.”
MARINA ALVAR

“I sí crec, la veritat, que anem cap a un futur més igualitari, on hi haurà tantes dones com a homes com a líders globals. Serem ciutadans del planeta Terra i no d'un país concret. Confio, en definitiva, en què caminem cap a un món cada vegada més just i amb menys ombres.”
MARIA BLASCO

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

1

1692 Comença el famós judici a les bruixes de Salem.

2

1979 A Puerto Rico s'inaugura el Centre d'Ajuda a les Victimes de Violació.

3

1880 Neix Maria Barbeito a A Coruña. Pedagoga, sociòloga, educadora i escriptora.

4

1744 Neix Marianne Martínez, cantant i virtuosa pianista. Acadèmica de Música de Bolonya.

5

1871 Neix Rosa Luxemburg, revolucionària i pensadora alemanya.

6

1994 Mor Melina Mercuri, actriu i política grega. Ministra de Cultura el 1981.

7

1920 Julieta Lanteri es presenta pel Partit Feminista Nacional a Argentina.

8

DIA INTERNACIONAL DE LES DONES

9

1888 Neix Enriqueta García Infanzón, "Eugenia Astur", escriptora asturiana.

10

"La solidaritat ha d'unir totes les dones, des de la senyora fins l'obraira". Maria Vinyals.

11

1881 Neix Gloria Turner. Les seves obres figuren en el Museu Espanyol d'Art Contemporani.

12

1945 Mor Anna Frank, assassinada pels nazis a Auschwitz.

13

1900 Les Corts espanyoles aproven una llei que regula el treball de dones i infants.

14

1884 Neix Matilde de la Torre, elegida el 1933 i 1936 diputada pel Partit Socialista.

15

Brigitte Yagüe, nascuda a Palma l'any 1981, és lluitadora de taekwondo. Ha aconseguit nombrosos premis i medalles d'or i argent a les olimpíades i mundials.

16

1750 Neix Carolina (Lucrecia) Herschel, astrònoma. Va descobrir vuit estels amb coa, entre ells el 35/HIP/Herschel-Rigollet.

17

1956 Mor Irene Joliot-Curie. Premi Nobel de Química.

18

1996 Mor Nini Marshall, actriu còmica argentina.

19

1954 C. Eufèmia, lluita pels drets de les dones i dels "sense terra" de Brasil.

20

1964 Neix Tracy Chapman, música i cantant de rock.

21

1982 Cent cinquanta dones s'encadenen a la base aèria anglesa de Greenham Common.

22

1995 El MEC diferencia l'ús del masculí i del femení en els títols oficials.

23

1924 Neix Bette Nesmith Graham, inventora del "Tipex".

24

1908 Emmeline Pankurst, sufragista britànica, exigeix el dret al vot femení.

25

1942 Neix Aretha Franklin, cantant.

26

1930 Neix Sandra Day O'Connor, primera dona jutgessa a la Cort Suprema dels Estats Units.

27

1995 Mor Ana Mariscal, actriu i directora de cine espanyola.

28

1941 Se suïcida Virginia Wolf, gran escriptora britànica. "El seu propi espai".

29

Aquest i altres dies, Victoria Sau enriqueix el pensament i la solidaritat feminista.

30

2012 Immaculada Montalbán, Presidenta de l'Observatori contra la Violència Domèstica i de Gènere, rep el Premi d'Igualtat, per la defensa a les dones maltractades.

31

1908 Neix Mª Dolores Pérez Enciso, mestra, escriptora i periodista a l'exili.

2016

Creadores de Ciència

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTERINDICAL

*"Amb l'enciclopèdia mecànica
pretenia alleujar l'ensenyament,
amb el mínim esforç aconseguir
els màxims coneixements."*
ÁNGELA RUÍZ ROBLES

*"Totes les persones
creatives volen fer
l'inesperat."*
HEDY LAMARR

*"Que les dones sàpiguen que pot passar
una altra generació abans que les dones
siguin realment acceptades en igualtat
de condicions amb els homes, però que
a mesura que més dones s'interessin
en la ciència, el procés s'accelerará."*

STEPHANIE KWOLEK

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

4

1915 Neix Alfonsa de la Torre, poeta, assagista i dramaturga vinculada a la Generació del 36.

11

1931 Mor Teresa Claramunt Creus, pionera del feminisme obrerista anarquista.

18

1480 Neix a Roma la mecenès Lucrècia Borgia.

25

1953 Es descobreix l'estructura de l'ADN. S'ignoren les aportacions de Rosalind Franklin.

5

1971 Le Monde publica el Manifest de les 343, en què dones periodistes, artistes, escriptores i intel·lectuals, encapçalades per Simone de Beauvoir, manifesten que han avortat.

12

1555 Mor Juana I de Castella a Tordesillas, on estava empresonada des de l'any 1509.

19

1866. Neix Edith Summerskill, metgessa defensora dels drets de les dones. Gràcies a ella, es disposa d'anestèsia durant el part.

26

1955 Neix Verónica Volkow. Escriptora. Mèxic.

6

1348 Mor Laura, l'estimada de Petrarca.

13

1867 Neix a Palma de Mallorca Pilar Montaner i Maturana. Pintora.

20

1915 Neix Silva Cruz, Maria "La Libertària", que participa en els terribles esdeveniments de Casas Viejas, l'any 1933.

27

1947 Neix M^a del Mar Bonet Cantant. Representant de la Nova Cançó.

7

1803 Neix Flora Tristán, precursora del socialisme, primera sindicalista i fundadora del feminisme modern. Àvia de Paul Gauguin.

14

1886 Mor Simone de Beauvoir, feminista francesa, existencialista i escriptora. Unida durant anys a Jean-Paul Sartre.

21

1944 Es reconeix el dret al vot per a les dones franceses.

28

2006 Mor Mª José Urruzola. Fundadora del Partit Feminista i de la Revista "Lanbroa".

8

1776 Neix Sophie Germain. Teoria de les superfícies elàstiques.

15

1984 L'escriptora Elena Quiroga ingressa a la Reial Acadèmia Espanyola.

22

1904 Neix Maria Zambrano, filòsofa i poeta.

29

1936 Neix Alejandra Pizarnik, figura representativa de la poesia de parla hispana.

9

1904 Mor Isabel II, reina d'Espanya entre 1833 i 1868.

16

1989 Lidia Senra és elegida Secretària General del Sindicat Labrego Galego.

23

1930 Neix la pintora Amalia Avia a Santa Cruz de la Zarza, Toledo.

30

1972 Mor a Suïssa Clara Campoamor, feminista, escriptora, diputada, artífex del dret al vot de les dones a l'Estat espanyol.

3

1857 Neix a Barcelona Dolors Aleu i Riera, feminista, primera doctora en medicina de l'Estat espanyol.

10

1979 Neix Rachel Corri, membra del Moviment Internacional de Solidaritat, assassinada a les protestes en contra de les forces de defensa israelianes a la Franja de Gaza.

17

2004 Mª Teresa Fdez. de la Vega. 1ª dona Vicepresidenta del Govern de l'Estat espanyol.

24

1990 Violeta Chamorro assumeix la presidència de Nicaragua.

2016

Creadores de Ciència

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTERINDICAL

MAIG

BIÒLOGUES

“Vaig tenir la sort de tenir pares meravellosos que em van recolzar meravellosament i em van dir que jo tenia la capacitat de fer el que volgués amb la meua vida. Em van ensenyar a pensar de manera independent i ser crítica de les meves pròpies idees. Em van instar a fer alguna cosa que valgués la pena i a no conformar-me amb alguna cosa mediocre.”

LINDA BUCK

“L'oblit que han sofert nombroses científiques que van dedicar els seus esforços a investigar, queda reflectit en els manuals universitaris i en els llibres de divulgació científica.”

CAROLINA MARTÍNEZ PULIDO

“Jo, igual que moltes altres companyes, m'he trobat molt bé en L'Antàrtida. Els llocs no són, ni per a homes ni per a dones, sinó per als éssers humans que aconseguixin adaptar-se.”

JOSEFINA CASTELLVI

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

Creadores de Ciència

PRIMER DE MAIG

1936 L'artista gallega Maruxa Mallo pinta "Sorpresa do trigo".

2

1975 La llei 14/75 modifica la situació jurídica de les dones casades.

3

A les dones lapidades acusades de delictes dels quals elles n'eren les víctimes.

4

1992 Mares de soldats serbis exigeixen el retorn dels seus fills del front.

5

1589 Maria Pita defensa la ciutat de A Coruña assetjada per Drake i l'Armada anglesa.

6

1991 Mor Marlene Dietrich, actriu alemanya.

7

1748 Neix Olímpia de Gouges, autora d'Elis drets de la dona i la ciutadana.

8

1919 Neix a Castelló Matilde Salvador Segarra, compositora i pianista.

9

1954 Neix Paloma Díaz Mas. Escriptora madrilenya.

10

1780 Neix Angelica Catalani, soprano italiana.

11

1960 Surt al mercat la primera píndola anticonceptiva.

12

1950 Neix Ana Cano, presidenta de l'Acadèmia de la Llengua Asturiana.

13

Torna de l'exili Dolores Ibárruri, "Pasionaria", lluitadora comunista.

14

2004 Rosa Regàs, escriptora, és nomenada directora de la Biblioteca Nacional d'Espanya.

15

1926 Es celebra el Xè Congrés de l'Aliança Internacional per al vot de les dones.

16

1718 Neix Mª Gaetana Agnesi, matemàtica. Estudis sobre tangents a corbes.

17

1863 Rosalia de Castro publica "Cantares galegos".

18

1944 Neix Celia Amorós. Teòrica feminista. "Vers una crítica de la raó patriarcal".

19

1995 Mor Concha Espina, escriptora de Santander candidata al Premi Nobel.

20

1896 Mor Clara Schumann, compositora i concertista austríaca.

21

1944 Neix Mary Robinson. Presidenta de la República d'Irlanda. Defensora dels Drets Humans.

22

1851 Neix a Santiago Concepción Saiz Otero. Pedagoga i lluitadora per l'educació de les dones.

23

1998 Mor l'actriu Maureen O'Sullivan.

24

25

Dia de la "Triple Deessa", Mare de tots els déus irlandesos.

26

1999 Chus Lago. 1ª dona que va fer el cim de l'Everest sense ajut d'oxigen.

27

1976 S'inauguren les Primeres Jornades Feministes a Catalunya, amb més de 2000 participants.

28

1917 El Parlament britànic aprova la Llei de Sufragi femení.

29

1431 Mor Joana d'Arc, soldat francesa cremada viva per l'església.

30

1431 Mor Joana d'Arc, soldat francesa cremada viva per l'església.

31

1936 Mª Montoya Odri, de Melilla, encoratjà les dones a lluitar contra el feixisme.

2016

MAIG

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTERINDICAL

JUNY

BIOQUÍMICAS

*“Ser un bon científic
no és qüestió de gènere.”*
MARGARITA SALAS

*“Tota dona que exerceix una professió
és, d'alguna manera, una mica feminista.”*
MARÍA CASCALES

*“El problema no és només quantes científiques
aconsegueixen arribar al grau superior de Professora
d'Investigació, sinó quan. (14 anys més tard que
els homes.)”*
FLORA DE PABLO DÁVILA

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

JUNY

2016

		1 1843 Apareix La Unión Obrera, de Flora Tristán, socialista i feminista.	2 1923 Neix l'escultora alemanya Meier Denninghoff.	3 1895 Neix Jimena Fernández de la Vega, metgessa i investigadora asturiana. L'any 1919 obté el premi extraordinari de llicenciatura en Medicina.	4 1745 Neix Josefa Xovellanos, primera escriptora en llengua asturiana coneguda.	5 1848 Neix Trinidad M ^a Enríquez, primera dona que cursa Dret a la Universitat de Perú.
6 1430 Neix Isabel de Villena. En la seva obra literària defensa la dignitat de les dones.	7 1876 Mor Aurora Dupin, "George Sand", novel·lista francesa.	8 1903 Neix Marguerite Yourcenar, escriptora. Primera dona de l'Acadèmia Francesa.	9 1998 Set dones són guardonades amb el premi Príncep d'Astúries de Cooperació, en reconeixement per la seva lluita en la defensa i dignificació de la dona.	10 1989 Arantxa Sánchez Vicario guanya el torneig Roland Garros.	11 Durant segles, la Santa Inquisició assassinà dones transgressores, "bruixes".	12 1878 Neix Isabel Oyarzábal, actriu, escriptora. Formà part del Consell Suprem Feminista.
13 1900 Neix Maria rubeshieva, escriptora. Congrés Internacional d'Escriptors Antifeixistes.	14 2012 Isabel Villalba, ramadera i sindicalista galega, és elegida Secretària Xeral del Sindicat Labrego Galego.	15 1990 Les treballadores de l'empresa IKEA comencen un tancament que durarà 4 anys.	16 1963 Valentina Treshkova, primera dona astronauta, circumdà la terra 48 vegades.	17 1873 Neix Rosa Sensat Vilà. Mestre republicana defensora de l'Escola Nova.	18 1386 M ^a Castaña confessa que ha encapçalat la revolta contra el bisbe de Lugo per tributs excessius.	19 1998 La Nobel de la Pau, Rigoberta Menchú, rep el premi Príncep d'Astúries per la lluita i dignificació de les dones.
20 1933 Mor Clara Zetkin, destacada líder històrica de la socialdemocràcia alemanya.	21 1943 Neix Isabel Medina, poeta, escriptora, mestra i compositora canària.	22 1926 Neix Marta Mata, Pedagoga. Presidenta del Consell Escolar de l'Estat fins a mort a 2006.	23 1962 Jacqueline Auriol, aviadora, bat el rècord del món femení de velocitat.	24 1927 Margarita Xirgu estrena a Barcelona "Mariana Pineda" de García Lorca.	25 L'any 1870 la Reina Isabel II abdica del tron espanyol.	26 1892 Neix Pearl S. Buck, escriptora d'Estats Units. Premi Nobel de Literatura l'any (1938).
27 1729 Mor Elisabeth C. Jacquet de la Guerre, compositora francesa, "meravella del segle".	28 Dia Internacional de l'Orgull de lesbianes, gays, transsexuals i bisexuals (LGTB).	29 1980 Vigdís Finnbogadóttir és elegida Presidenta d'Islandia. És la primera dona presidenta del seu país.	30 2005 El Congrés aprova la Llei que permet el matrimoni entre persones del mateix sexe.			

Creadores de Ciència

STES-INTER SINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTER SINDICAL

JULIOL

FÍSiques

“La Constitució ens protegeix a tots, existeix la llibertat d'expressió, encara que aquest país ha viscut èpoques molt fosques en aquest aspecte. I per tant, una persona ha de poder manifestar i ha de poder defensar totes aquelles idees que es poden defensar amb la llei i la paraula, mai amb la violència.”

MONTSERRAT CASAS AMETLLER

“Les dones no tenim tantes ànsies de poder com els homes.”

Mre TERESA BARRIUSO PÉREZ

“La ciència fa a la gent tractar de lluitar desinteressadament per arribar a la veritat i l'objectivitat, ensenya a la gent a acceptar la realitat, amb sorpresa i admiració, per no esmentar la sorpresa i alegria que l'ordre natural de les coses produeix en el veritable científic.”

LISE MEITNER

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

JULIOL

2016

4 1977 Gloria Begué Canton, primera senadora nomenada per designació reial.	5 1896 Neix Margarita Nelken, parlamentària feminista durant la II República.	6 1907 Neix Frida Kahlo, pintora i intel·lectual mexicana.	7 1981 Sandra Day O'Connor és la primera dona que s'integra a la Cort Suprema dels Estats Units.	1 1984 S'inaugura a Pamplona la primera casa d'acollida de dones maltractades de l'estat espanyol.	2 1931 Clara Campoamor i Victoria Kent són acreditades com a diputades a la II República.	3 1957 Neix l'escriptora madrilenya Paloma Pedrero Díaz.
11 2003 Segona Címera de la Unió Africana. Protocol dels Drets de la Dona a Àfrica.	12 1780 Neix Juana Arzuduy, boliviana lluitadora contra el domini espanyol.	13 1993 Carmen Alborch és nomenada Ministra de Cultura. "Solas", "Malas" i "Libres".	14 2009 Marta Couce és anomenada Membre numerari de la Real Acadèmia de Medicina i Cirurgia de les Illes Balears. És la primera dona que desenvolupa aquest càrrec en l'especialitat d'Anatomia Patològica.	8 1597 Neix Artemisa Gentileschi, pintora italiana influïda per Caravaggio.	9 1935 Neix Mercedes Sosa. Cantautora argentina, defensora dels Drets Humans. Mor el 4 d'octubre de 2009.	10 1995 Aung San Suu Kyi és alliberada després de sis anys a la presó. Premi Nobel de la Pau.
18 1881 Neix M ^{re} de Maeztu, impulsora de l'educació femenina amb la I.L.E.	19 1939 M ^{re} Luz Morales, primera dona directora d'un diari nacional: <i>La Vanguardia</i> .	20 1977 Victoria Ocampo, primera dona que ingressa a l'Acadèmia de Lletres Argentines.	21 1960 Sirimavo Bandaranaike es converteix en la primera dona Primera Ministra de Ceilan.	15 1985 S'inaugura a Nairobi la "III Conferència Internacional de la Dona".	16 1960 Neix a Gijón Ángeles Caso, escriptora i periodista.	17 La revolució feminista és l'única revolució incruenta de la història.
25 2010 Mor Catalina Valls, actriu de teatre i rapsoda.	26 1926 Neix Ana María Matute. Escriptora. Acadèmica de la RAE.	27 1994 Mor l'escriptora de Valladolid Rosa Chacel.	28 1917 Neix la poeta Gloria Fuertes. "Las tres reinas magas"...	22 2005 es celebren les primeres noces a Espanya entre dues dones a Mollet del Vallès.	23 2000 Mor Carmen Martín Gaité. Primera dona que rep el Premi Nacional de Literatura l'any 1978 amb l'obra <i>El cuento de atrás</i> .	24 1897 Neix Amelia Earhart. Primera dona que sobrevoia l'Atlàntic sola. Bat distints rècords.
				29 1931 L'Ateneu Femení, inaugura a Buenos Aires la Primera Exposició dellibres de dones.	30 1917 Es llicencia la primera dona en ciències químiques a Sevilla, Isabel Ovin Camps.	31 1980 Conclou la "II Conferència Mundial de la Dona".

Creadores de Ciència

STES-INTER
Organización de Mujeres

STEI
INTER

AGOST

QUÍMIQUES

“Cal fer veure a les joves que la seva percepció que la batalla pels drets de la dona està guanyada és errònia, i cal convèncer-les per lluitar contra les injustícies que es viuen en les empreses, perquè avui estem en condicions de no haver de triar entre família i carrera professional.”

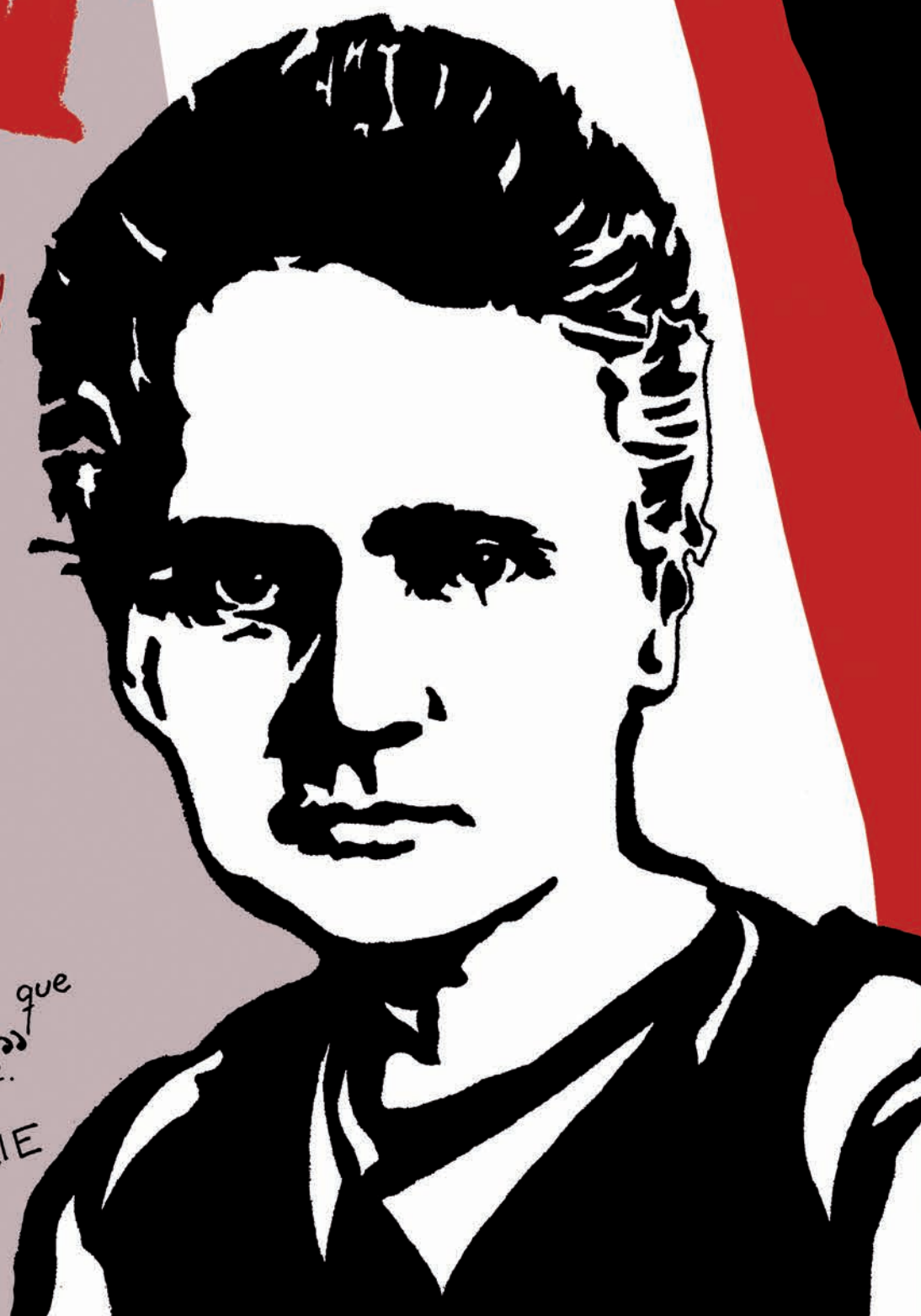
ADELA MUÑOZ

“Puc dir que en tota la meua carrera investigadora no vaig haver de competir pràcticament amb homes. (Jo no aspirava a cap lloc de gestió.)”

JUANA BELLANATO FONTECHA

“Deixem de témer allò que s'ha après a entendre.”

MARIE CURIE

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

1

1902 Neix Lola Iturbe, sindicalista llibertària, corresponsal de guerra i escriptora.

2

1942 Neix Isabel Allende. Escriptora xilena.

3

1843 Neix Isabel Vilà, considerada la primera sindicalista catalana.

4

1948 Mor Mileva Maric, matemàtica.

5

1939 Foren afusellades a Madrid 13 adolescents, "les tretze roses", de les J.S.U.

6

1949 Neix a Mallorca, Margalida Mora Rosselló, campiona d'Espanya de Tir Olímpic.

7

1992 L'equip femení de hoquei herba obté la medalla d'or en els Jocs Olímpics.

8

1857 Neix Cécile Chaminade, pianista i compositora francesa.

9

1897 Neix Marta Brunet, escriptora xilena, representant de la narrativa criollista.

10

1904 Neix Norma Sheare, actriu canadenca.

11

1972 Joane Somarriba. Triple campiona del Tour de France i campiona del món de cursa contrarellotge.

12

1914 Amnistia per a les sufragistes angleses empresonades per defensar el dret al vot.

13

1934 Neix Maria Cascales. Bioquímica. Primera dona de la Reial Acadèmia de Farmàcia.

14

1960 Neix Sarah Brightman, soprano britànica.

15

1896 Neix Gerty Cori. Premi Nobel de Fisiologia. Estudis sobre fosforilació de sucres.

16

1944 Neix Soledad Becerril, primera ministra de la monarquia constitucional.

17

1993 Susan Sontag, premi Príncep d'Astúries (2003), munta a Sarajevo "Tot esperant Godot".

18

1920 Es reconeix a les dones el dret a vot als Estats Units.

19

1975 Elena López. Segona dona integrant de la Societat Cubana d'Història de la Medicina.

20

1821 Neix Robustiana Armiño, la primera dona que ha exercit el periodisme en solitari.

21

1946 S'aprova a Argentina la Llei dels Drets Polítics de la Dona (vot femení).

22

1947 Neix Rosa Pereda, escriptora de Santander.

23

1909 Arriba a Melilla Carmen de Burgos "Columbine", primera dona corresponsal de guerra.

24

1781 Darrer Auto de Fe de la Inquisició sevillana. Condemna de mort a "la beata cega".

25

1818 Mor Elisabeth Billington, soprano anglesa.

26

1898 Neix Peggy Guggenheim, col·leccionista i galerista d'art.

27

1932 Neix Antonia Fraser, historiadora i escriptora anglesa.

28

1981 S'inicia la marxa de dones contra l'OTAN a Gresham Canmon. Durà 13 anys.

29

1873 Neix a Madrid Mª Goyri, pedagoga i escriptora feminista. Segona dona universitària.

30

1989 Neix a Binissalem (Mallorca) Alba Torrens Salom, jugadora internacional de bàsquet.

31

1870 Neix Mª Montessori. Primera dona italiana Doctora en Medicina. Creadora del mètode "Montessori".

2016

Creadores de Ciència

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTERINDICAL

SEPTEMBRE

MÈDIQUES

“Quant a les funcions cognitives del cervell, no hi ha cap diferència entre homes i dones.”

RITA LEVI

“Les dones podien rebre coneixements però no elaborar-los.”

OLIVA SABUCO

(ELENA DE CÉSPEDES era una dona que tenia la convicció de pertànyer al sexe contrari i es veia atropada en un cos femení.)

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

SEPTEMBRE

2016

			1 1804 Neix Mariana Pineda a Granada, executada per haver brodat una bandera republicana.	2 1838 Neix Lydia Liliuokalani, darrera reina de Hawai.	3 1992 Mor Bárbara McClintock. Nobel de Fisiologia y Medicina. <i>Genes intercambiables</i> .	4 1995 S'inicia a Beijing, Xina, la quarta Conferència Mundial de la Dona.
5 Dia de la Dona Indígena. Aniversari de l'assassinat de Bertolina Sisa.	6 Dia Continental a l'Amèrica Llatina de la Ciutadania Femenina.	7 1955 Es promulga a Perú la Llei del Sufragi Femení.	8 1990 Gabriela Sabatini guanya l'US Open, el seu primer títol de Grand Slam.	9 1908 Neix Aurora Reyes. Primera dona muralista mexicana. Sindicalista i sufragista.	10 1987 Mor a Paraguai Aimé Painé, cantant. Es fa el funeral segons el ritus aborígen.	11 1997 Mor Ana Ros Miragall, mestra, escriptora sindicalista i feminista.
12 1990 Neix María de Zayas y Sotomayor. Destaca pel realisme i la modernitat de la seva obra.	13 1988 Mor M ^a Teresa León. Escriptora. Republicana compromesa contra la guerra.	14 1927 Mor Isadora Duncan, renovà el ballet clàssic. Precursora de la dansa moderna.	15 1945 Neix Carmen Maura, actriu.	16 1851 Neix a A Coruña Emilia Pardo Bazán, escriptora, periodista i corresponent.	17 1931 Neix Anne Bancroft, actriu.	18 1905 Neix Greta Garbo, actriu.
19 1977 Es constitueix l'Associació de Dones de Nicaragua "Luisa Amanda Espinoza".	20 1898 Neix Matilde Cantos Fernández, inspectora general de presons a la II República.	21 1916 Neix François Giroud. Primera Ministra francesa d'Afers de la Dona.	22 1960 Mor Melanie Klein, una de les més importants psicoanalistes del s. XX.	23 Dia Internacional contra l'explotació sexual i el tràfic de dones, nines i nins.	24 1900 M ^a Luisa González Rodríguez, filòloga, fundà a Moscou les primeres càtedres de castellà.	25 1896 Neix Elsa Triolet, escriptora russa. Exiliada antitzarista.
26 1981 Neix Serena Williams, tennista d'Estats Units.	27 1871 Neix Grazia Deledda, escriptora italiana. Premi Nobel de Literatura (1926).	28 Dia de lluita per a la despenalització de l'abort.	29 Tot l'any, "Dones de negre" denuncien els crims de guerra contra les dones.	30 1980 Neix Martina Hingis, tennista suïssa nascuda a Eslovàquia.		

Creadores de Ciència

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTERINDICAL

“Vaig morir a la investigació el 1939.”
ISABEL TORRES SALAS

OCTUBRE

“MARIA ELISA ÁLVAREZ OBAYA
tenia una curiositat natural i una
tenacitat fora de la comuna. Adorava
la recerca i no aturava fins que
trobava la solució.”
(Paraules d'Aldo Iess)

FARMACÈUTIQUES

“Si tu comences a plantejar un mètode,
si tu has llegit i dius vaig a pensar en
això a veure si surt, no t'ho discuteix
ningú. Joestic convençuda que els meus
companys em miraven sense saber si
jo era una dona o no. Jo era un cap.”
GERTRUDIS DE LA FUENTE

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

Creadores de Ciència

3
1962 Neix a
Candás, Luisa Álvarez
Iglesias,
primera dona del món que
es va convertir en entrena-
dora d'un equip masculí
olímpic de piragua.

4
1917 Neix Violeta Parra
Sandoval, cantautora, pin-
tora, escultora, brodadora
i ceramista xilena.

5
1789 Durant la Revolució
Francesa, milers de dones
marxen cap a Versalles.

6
1521 María
Pacheco, sostenidora
de la causa comunera,
entra en el Sagrari de la
Catedral toledana i utilit-
za l'argent que hi ha per a
pagar als soldats.

7
L'any 1994, en el
camp de
concentració d'Auschwitz,
250 presoneres jueves or-
ganitzaren una revolta.
Foren capturades i execu-
tades.

8
2004 Wangari Maathai,
ministra de Kenya, rep el
Premi Nobel de la Pau.

9
1653 Mor Lucrecia
Marinelli, poetessa, filòso-
fa i humanista italiana.

10
1981 Michelle Mouton, pri-
mera dona que guanya un
“rally” del campionat del
món.

11

DIA NIÑA
INTERNACIONAL
DE LA NENA

12
2003 Susan Sontag, rep el
Premi de la Pau dels edi-
tors i llibrers alemanys.

13
Es commemora
anualment l'Ada
Lovelace Day, celebració
internacional dels assol-
iments de les dones en la
ciència, tecnologia, engi-
neria i matemàtiques.

14
1961 Antía Cal funda el
centre Rosalía de Castro, a
l'avantguarda de la reno-
vació pedagògica.

15
L'escriptora asturiana
Ángeles Caso guanya el
premi Planeta 2009.

16
1931 Les Corts espanyoles
estableixen el divorci per
mutu acord o a petició
d'una de les parts.

17
1978 s'inaugura la
Llibreria de Dones de
Madrid... i ja són més de
30 anys.

18
1956 Neix Martina
Navratilova, tennista
guanyadora d'uns quants
Grand Slam.

19
1997 Mor la directora de
cinema Pilar Miró. “El pájaro
de la felicidad”.

20
1793 Durant la Revolució
Francesa, el govern dissol
els Clubs Femenins.

21
“Allò personal és polític”,
Kate Millet.

22
1542 És destituïda Sayyida
al-Hurra, governadora de
Tetuan.

23
1900 Neix Delia Weber.
Poetessa i pintora. Prengué
part a “Acció Feminista
Dominicana”.

24
1983 Es crea a l'estat es-
panyol l'Institut de la
Dona.

25
1938 Te vas Alfonsina con
tu soledad. ¿Qué poemas
nuevos fuiste a buscar?.

26
1957 Mor Elena
Andreiánova, ballarina
russa.

27
1968 Mor Lise Meitner.
Investigà la radiactivitat i
la física nuclear.

28
1880 Maria
Mut Mandilego, pedagoga.
Va treballar a l'Escola
Mercantil de Palma de
Mallorca, centre laic, libe-
ral i progressista.

29
1958 Mor Zoe Akins, autora
dramàtica i guionista.
Premi Pulitzer de Teatre en
1935.

30
1804 Neix Bienvenida
Sarmiento, educadora ar-
gentina.

31
1771 Neix Laura Bassi,
traduí i estudià la física de
Newton, i l'implantà a
Itàlia.

OCTUBRE

2016

STES-INTER
Organización de Mujeres

STEI
INTER

NOVEMBRE

NOBEL

“El VIH és una eina per avançar en la ciència.”
FRANÇOISE BARRÉ-SINOUSSE

“De la mateixa forma que es balla per amor a la dansa, s'investiga per amor a la ciència.”

MAY-BRITT MOSER

“Una ha de treballar seriosament i ha de ser independent i no passar la vida simplement divertint-se; això és el que la nostra mare ens va dir sempre, però mai que la ciència era l'única carrera que mereixia la pena seguir.”

IRÈNE JOLIOT-CURIE

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

1

1850 Neix l'escriptora Rosario Acuña.
1917 Neix Carmen Amaya, ballarina.

2

1928 Neix Luisa J. Hndez. Lavalle, novel·lista mexicana. Premi Nacional de Ciències i Arts 2002.

3

1793 Olímpia de Gouges és guillotinata. “Els drets de la dona i la ciutadana”.

4

2010 Mor Bel Cerda Soler, integrant del grup “Sis Som” que va recuperar cançons tradicionals. Destacada activista social i fundadora de la primera Assemblea de Dones.

5

1952 Neix Vandana Shiva. Ecofeminista. Lluitadora contra les llavors transgèniques.

6

1996 Cristina García Rodero és guardonada amb el Premi Nacional de Fotografia, autora de l'Espanya oculta.

7

1867 Neix Marie Curie, científica polonesa. Nobel de Física (1903) i de Química (1911).

8

2003 Mor Hava Rexha, la dona més vella d'Albània i del món, amb 123 anys.

9

1914 Neix Hedy Lamarr, actriu, inventora i enginyera de telecomunicacions austríaca.
1871 Neix Florence Sabin, científica dels Estats Units.

10

2005 Ellen Johnson, presidenta de Libèria, primera cap d'estat d'un país africà.

11

1937 II Conferència de Dones Antifeixistes. Presideix Dolores Ibárruri, “Pasionaria”.

12

1651 Neix sor Juana Inés de la Cruz, escriptora. Destacada intel·lectual de l'època.

13

1977 Rosalyn Susman Yalow rep el Nobel de Fisiologia i Medicina. Tècnica de RIA.

14

1985 Neix a Mallorca Elena Gómez Servera, campiona del món de Gimnàstica Artística.

15

1978 Mor Margaret Mead, antropòloga. Estudi de les societats no industrials.

16

1826 Neix a Mallorca Mª Bonaventura Forteza. Empresària dedicada als negocis marítims amb Cuba.

17

1987 Rosa Chacel rep el Premi Nacional de les Lletres Espanyoles.

18

1940 Neix Margaret Atwood, la millor escriptora canadenca en llengua anglesa.

19

1933 Les dones espanyoles participen per primera vegada en unes eleccions democràtiques.

20

1979 Antonine Maillet és la sisena dona en guanyar el Premi Goncourt.

21

1922 Neix María Casares, actriu espanyola exiliada després de la Guerra Civil.

22

1996 Mor la gallega M. Victòria Casares, actriu de teatre i cinema que va triomfar a l'exili a França. Filla de Santiago Casares Quiroga, cap de Govern de la República.

23

1961 Neix Milla Ramos, poetessa i cofundadora de Mujeres en Zona de Conflictos (MZC).

24

1987 Traspàs de Matilde Cantos Fernández, activista a favor de la llibertat i la democràcia. Va ser la primera dona que va conduir un cotxe a Granada.

25

Dia Internacional per l'Eliminació de la Violència Contra les Dones

26

1892 Neix a Menorca Margarida Comas i Camps, científica i teòrica de l'educació.

27

1852 Mor Ada Byron. Va escriure el 1er programa matemàtic per a una computadora.

28

1939 Elizabeth Eidenberg crea una maternitat per a dones exiliades en el camp de refugiats en Elna (França). Va funcionar fins a 1944.

29

1832 Neix Luisa May Alcott, escriptora dels Estats Units.

30

1938 Neix Margarita Salas, biòloga molecular. Integrant de la RAE.

2016

Creadores de Ciència

STES-INTERINDICAL
Organización de Mujeres

STEI
INTERINDICAL

DESEMBRE

MATEMÀTIQUES

“Això em porta a confessar-li que no sóc tan completament desconeguda per a vostè, com podria creure, però que per temor a la burla lligada a una dona científica, he adoptat prèviament el nom de M. LeBlanc.”

SOPHIE GERMAIN

“Amb treball i esforç es pot aconseguir el que un vol.”

MARIA WONENBURGER

“En la societat hi ha comportaments masclistes i també en les pròpies dones hi ha comportaments masclistes.”

MERCEDES SILES MOLINA

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

DESEMBRE

2016

			1 1563 El Concili de Trento decreta que les dones "tenen ànima".	2 1562 Neix Olivia Sabuco a Alcaraz. Filòsofa i metgesa.	3 2003 Premi "Tota una Vida" a la realitzadora i directora de cine Josefina Molina.	4 2003 Mor Dulce Chacón, novel·lista, defensora dels drets de la dona i de la pau.
5 1991 Nadine Gordimer. Premi Nobel de Literatura. Denuncia el règim racista de Sudàfrica.	6 1856 Neix Louis Catherine Breslam, pintora suïssa.	7 1966 Neix Lucía Etxebarria. Escriptora. Biscaia.	8 1897 Neix Concepción Sainz-Amor. Mestre i professora. Fou l'introductora a Espanya del test de Rorschach.	9 1948 Neix Gioconda Belli, escriptora de Nicaragua.	10 2004 Wangari Maatahi rep el Nobel de la Pau.	11 1985 Neix Laia Sanz, nou vegades campiona d'Europa i vuit del món en trial. Participant en el Dakar 2011.
12 2005 Àngela Vallvey guanya el IV Premi Ateneu de Sevilla de Poesia.	13 1925 Neix Lidia Falcón. Escriptora, assagista i fundadora del Partit Feminista.	14 1992. El Tribunal Constitucional falla contra HUNOSA per discriminació sexual.	15 1673 Mor Margaret Cavendish, filòsofa i física.	16 1911 Neix Dolores Medio, premi Nadal 1952.	17 1706 Neix Madame Du Châtelet. Traduf els "Principis" de Newton al francès.	18 1979 "Convenció sobre eliminació de la discriminació contra la dona". Nacions Unides.
19 1915 Neix Edith Piaf, cantant francesa.	20 1959 Les Nacions Unides subscriuen la Convenció dels Drets Polítics de la Dona.	21 2009 Mor a Palma Rosa Bueno, activista veïnal; fundadora i Presidenta de la Federació d'associació de veïns de Palma. Molt premiada per la seva trajectòria personal, social i cívica.	22 1962 Neix Gema Ramos, escriptora, fotògrafa i realitzadora de curts.	23 1924 Victoria Kent sol·licita el seu ingrés en el Col·legi d'Advocats. Parlamentària de la II República.	24 1972 Neix Natividad Yarza, batlessa de Bellprat, la primera elegida democràticament.	25 1873 Neix Rosario Vera Peñaloza, educadora.
26 La paraula és com aigua, allà on "la realitat és com pedra". María Zambrano.	27 1901 Neix Marlene Dietrich, actriu de cine alemanya.	28 1874 Neix M ^a Lejárraga, feminista, escriptora a l'ombra. Signa la seva obra el seu marit. 1909 Neix M ^a Rosa Alonso, escriptora tinerfenya.	29 1979 Yvonne Choquet Bruhat, matemàtica. 1 ^a dona de l'Acadèmia de Ciències francesa.	30 1948 Neix Adrian Donna Gaines, més coneguda com a Donna Summer.	31 A les dones invisibilitzades, que han contribuït a la dignitat de la vida humana.	

Creadores de Ciència

Activitats suggerides

Objectius:

1. Conèixer dones que van tenir una gran importància en els orígens de la medicina i les aportacions que elles van fer.
2. Eliminar estereotips sobre la professió de científica.
3. Manipular i organitzar formes geomètriques, al mateix temps que desenvolupen la capacitat artística i creadora.
4. Valorar el treball de dones científiques que no apareixen en els llibres.
5. Motivar a les nenes a endinsar-se en disciplines que segueixen masculinitzades.
6. Reflexionar sobre les dificultats que han tingut les dones a totes les èpoques per desenvolupar la tasca científica a causa dels estereotips de gènere.
7. Reconèixer i valorar la figura i l'obra de dones científiques pioneres.

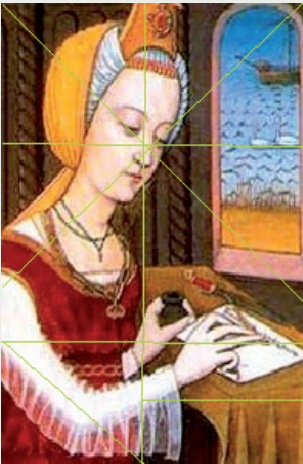
INFANTIL: "Va haver-hi una vegada una metgessa...."

Materials puzzle, tisores, colors.

Metodologia Organitzarem l'activitat en diferents moments i agrupaments:

Moment 1 en assemblea s'escoltarà el conte sobre la metgessa Trótula de Salerno que pots trobar a <http://www.pandoramirabilia.net/index.php/un-cuento-propio>

Moment 2 després d'escoltar-lo la mestra o mestre anirà realitzant preguntes sobre la protagonista que el grup anirà respondent: Com es diu? A què es dedicava? Per què va ser important? Què li succeeix a la història? Tot això provocarà un debat sobre la importància de la cura de la salut de les dones, i sobre el concepte de científica.

Moment 3

sota tens una imatge-puzzle de Trótula. S'ampliarà aquesta imatge i es lliurarà individualment a cada alumna i alumne de la classe perquè la retallin i la reconstrueixin. (annex 2).

PRIMÀRIA: La ciència té nom de dona

Materials per obtenir informació pots accedir als enllaços següents:

Hipatia d'Alexandria:

<https://primaria3naranjos.wordpress.com/tag/hipatia-de-alejandria/>

<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/h/hipatia.htm>

Trotula

<http://ermitiella.blogspot.com.es/2014/06/trotula-la-dama-de-salerno.html>

<http://www.mujieryciencia.es/2008/03/18/trotula-de-salerno/>

Hildegarda de Bingen:

<https://investigadoraenapuros.wordpress.com/2011/05/06/hildegard-von-bingen/>

<http://www.musicaantigua.com/llega-a-espana-la-botica-de-hildegard-von-bingen/>

Metodologia distribuïrem la classe en grups reduïts, cadascun d'aquests triarà una dona de les quals apareixen a la pàgina de gènere. Cada grup buscarà informació sobre la seva científica (annex). Posteriorment es realitzaran 3 dossiers-murals, un per a cada científica, on s'agruparà la informació sobre cadascuna d'elles que hagin recollit tots els grups que l'han treballat i s'exposarà a la resta de la classe. S'obrirà un debat amb el tema: si aquestes científiques han fet coses tan importants, per què no les coneix gairebé ningú?

SECUNDÀRIA: Gimcana pioneres de les ciències (annex 3)

Materials Cartells preparats amb les respostes i preguntes, ordinadors del centre, telèfons mòbils, llibres de biblioteca.

Metodologia seguir les indicacions que segueixen:

NOMS I COGNOMS DELS COMPONENTS DEL GRUP (màxim 4)	

Teniu una sèrie de preguntes que haureu de contestar en el menor temps possible. Es valoraran 2 aspectes: el núm. de preguntes encertades i el temps en què s'ha realitzat.

Núm. de preguntes amb resposta encertada	Temps de realització

Podeu moure-us lliurement per l'institut. Quan tingueu totes les preguntes contestades o s'acabi el temps haureu de lliurar només una fulla per grup amb totes les respostes. Per ser més eficaços organitzeu-vos feu un pla d'actuació. L'equip guanyador rebrà la seva recompensa.

BATXILLERAT:

Materials

• Pel·lícula **VISÓ** vida de Hildegard von Bingen | <http://gloria.tv/media/NIU-Da3lD2s6> de Margarethe von Trotta

• Pel·lícula **AGORA** d'Alejandro Amenábar

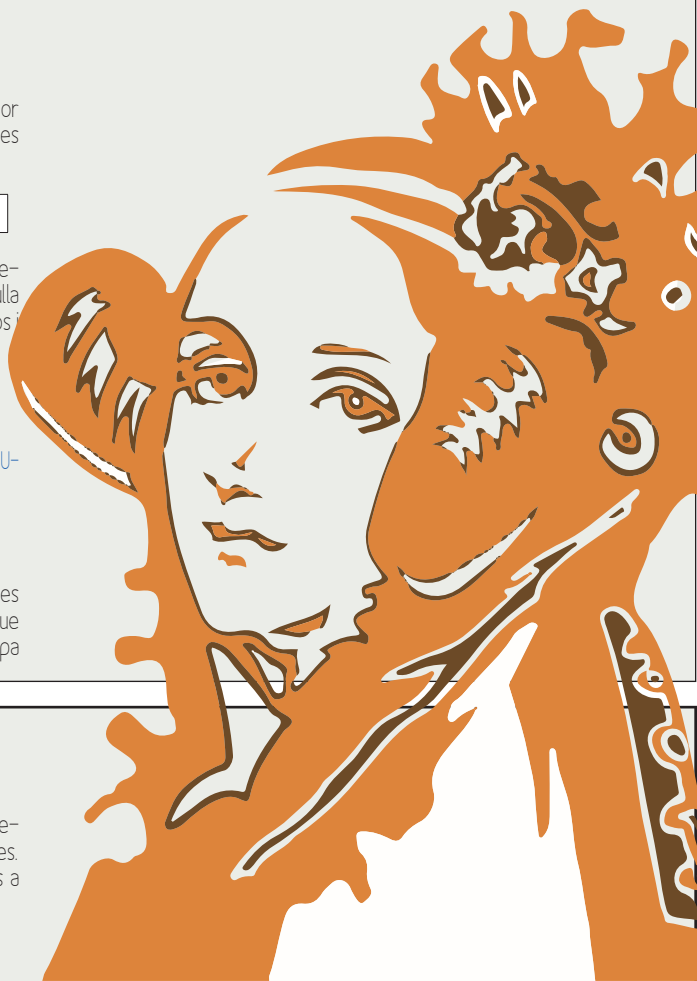
• Quadre de qüestions (annex 4)

Metodologia:

Anem a veure les pel·lícula sobre Hipatia i sobre Hildegarda, dues de les nostres protagonistes. Després de respondre a les qüestions que apareixen sota, realitzarem l'activitat següent: en gran grup fareu un mapa

conceptual comparatiu entre les dades extretes sobre elles.

Després d'obtenir aquesta informació escriviu una breu reflexió (200–250 paraules) on expliqueu quins impediments creis que van tenir pel fet de ser dones i la vostra opinió sobre aquest tema, reflexionant si a l'actualitat segueixen pervivint aquests impediments.

INFANTIL

El talp Timoteu i Iolanda Jomateixa

Objectius

- Detectar les desigualtats i els estereotips de gènere en la família
- Reflexionar sobre la coresponsabilitat de les tasques a la llar.
- Fomentar el sentiment de llibertat per somiar què vull ser de major superant els estereotips de gènere que ha imposat la societat.

Materials

Llibre: 'El topo Timoteo y Yolanda Yomisma'. Autora: Maite Carranza. Cartolines o folis de colors format A-4. Material de dibuix. Paper continu blanc.

Metodologia

Lectura del llibre per part de la mestra/e o familiars que assisteixin a l'aula a l'hora de lectura.

En assemblea establir debats d'opinió després de la lectura de cada capítol.

Cada alumna i alumne dibuixaran en la seva cartolina el que somia ser de major i es realitzarà una composició en el paper continu que formarà part del racó dels somnis del grup, amb el lema "SI VOLS, POTS".

PRIMÀRIA

Primer Tram: La mateixa proposta d'infantil.

Segon Tram:

Objectius:

- Que l'alumnat conegui l'ampli ventall de possibilitats que té a l'hora de triar una professió, sense importar si és nena o nen.
- Començar a descobrir les habilitats personals, els propis gustos i interessos per triar una futura professió en llibertat superant els estereotips de gènere imposats per la societat.
- Conèixer a dones que destaquen en camps tan desconeguts com el de la Biotecnologia.

Materials:

Llibre: 'El topo Timoteo y Yolanda Yomisma'. Autora: Maite Carranza.

Internet: Biografies i informació sobre la biotecnologia.

Metodologia: Lectura dialògica del llibre en grup classe. Realització de tertúlies en assemblea d'aula en la qual es debatin les diferents postures dels personatges del llibre. Yolanda Yomisma, els passatgers de l'autobús, el seu marit i fills i el talp Timoteo.

En grups de treball cooperatiu (heterogenis), s'investiga sobre la biotecnologia i sobre les tres dones proposades (Àngela Molina Gómez, Carmen Vella i Ada Lovelace), elaborant un PowerPoint amb les dades més rellevants del seu treball.

SECUNDÀRIA i BATXILLERAT

Objectius:

- Conèixer dones il·lustres científiques.
- Reflexionar sobre la capacitat d'esforç i de superació que han demostrat aquestes dones intentant fer-se un lloc en un món d'homes.
- Reflexionar sobre les desigualtats que segueixen sofrint les dones a la nostra societat.

Materials:

- Paper continu.
- Retoladors de colors.
- Ordinadors amb connexió a internet (aula d'informàtica del centre).
- Impressora i folis.

Metodologia

L'activitat començarà plantejant la següent pregunta a l'alumnat: Quins científics coneixes? dones científiques, coneixeu alguna? Per què coneixem més homes que dones? A què es deu? Per tancar el debat la professora o el professor citarà a diverses dones científiques com Àngela Molina, Carmen Vella o Ada Lovelace i proposarà a les seves i als seus alumnes investigar sobre elles i sobre algunes científiques més. Cercaran informació a internet.

En una altra sessió utilitzaran aquesta informació per crear una línia del temps de dones científiques amb la seva foto i el que van aconseguir en el camp de la investigació. El mural s'exposarà en el passadís.

INFANTIL

Objectiu identificar i donar a conèixer quins són els hàbits de menjar que ajuden a tenir bona salut des de la més tendra infància.

Activitat: Menja verdura, Menja fruita i beu aigua per tenir bona salut. El mestre o la mestra pot triar un dels vídeos de youtube en diferents dies 'Menja vegetals': <https://www.youtube.com/watch?v=7RsjJionlQI>, 'Menja fruita' https://www.youtube.com/watch?v=GkoyHe4Se_k i '8 gotos al dia' https://www.youtube.com/watch?v=GkoyHe4Se_k i aprofitar per repassar o aprendre el nom de les verdures i fruites i iniciar-los en el bon hàbit de menjar-les, així com el beure suficient aigua per hidratar el cos.

Després es passa a comentar amb ells: Quina quantitat de verdura (o vegetals, com diuen en el vídeo) has de menjar en cada plat? Per què és bo menjar verdures? Quan aconsellen prendre la fruita?

S'ampliarà la conversa a l'àmbit particular de cada nen: quina és la seva preferida, quina és la més rara que han menjat, la més habitual, la d'estiu, la de tot l'any, la de les nostres comarques...

Materials. Enllaços: reproducció audiovisual. Dibuixos o fotografies de fruites. Peces de fruita variada.

Metodologia activa, participativa i amb material manipulable.

PRIMÀRIA

Objectiu

Conèixer tres de les metgesses investigadores de major prestigi al nostre país que descobreixen curacions per a la malaltia del càncer.

Conèixer quins són els aliments que ajuden a prevenir la malaltia.

Activitat: Tres metgesses importants.

Tres metgesses oncològues descobreixen cures per al càncer a través de la investigació.

ANNA LLUCH I HERNANDEZ – MARIA BLASCO MARHUENDA – MARINA ÀLVAREZ BENITO

(Vegeu en el document adjunt els enllaços per accedir a les fotos)

Materials

- (a) Fotos de les tres metgesses aferrades a una cartolina i plastificades amb el nom i els cognoms que puguin separar-se de la foto. (b) Noms i cognoms de les tres metgesses amb lletres majúscules, separant noms i cadascun dels cognoms. El material pot extreure's dels enllaços següents, on es troba la biografia i fotos de cadascuna d'elles:

- https://ca.wikipedia.org/wiki/Anna_Lluch_i_Hernández

- https://es.wikipedia.org/wiki/Mar%C3%ADas_Blasco_Marhuenda

- https://cordobapedia.wikanda.es/wiki/Marina_Alvarez_Benito

Metodologia A través de l'observació i l'anàlisi. Activa i participativa.

SECUNDÀRIA

Objectiu conèixer l'opinió científica de la investigadora Maria Blasco quant la importància de la genètica i hàbits de vida per prevenir la malaltia i reflexionar sobre la prevenció de la malaltia a través de l'alimentació i hàbits de vida.

Activitat: Genètica i hàbits de vida a la malaltia.

Analitza la següent frase de la investigadora Maria Blasco sobre el càncer: "La nostra salut depèn en un 20% de la genètica i en un 80% dels hàbits de vida que portem".

Què vol dir? Què s'entén per 'genètica'? A quins hàbits de vida es pot referir?

Materials

- Diccionari o enllaç a l'explicació del terme 'genètica': <https://es.wikipedia.org/wiki/Genética>
- http://www.genagen.es/area-pacientes/servicio-integral-de-analisis-genetico/analisis-genetico-de-cancer-hereditario/?gclid=CJW_LlqB3ccCFQ-NGwodoUMGFA
- Còpia o projecció de 'Deu regles d'or per evitar el càncer': <http://www.canceryvida.es/habitos-saludables.html#habitos-saludables>

Metodologia

A través de l'anàlisi i la cerca d'informació.

BATXILLERAT

Objectiu adquirir nocions sobre la malaltia del càncer: què és, els seus símptomes i prevenció.

Conèixer a una de les oncològues de major reconeixement al nostre país: Anna Lluch.

Activitat: Coneix a Anna Lluch.

Activitat prèvia: informa't sobre què és el càncer, els seus símptomes i prevenció, visitant l'enllaç: <http://www.canceryvida.es/sabiasque.html#prevencion>

Després passa a llegir les preguntes i escoltar l'entrevista per a poder contestar-la amb les teves pròpies paraules.

http://cadenaser.com/emisora/2015/06/12/radio_valencia/1434107162_441907.html

- Què és el que ha après dels seus pacients?
- Quina és l'especialitat mèdica que és objecte de la seva investigació?
- Quin és el missatge que vol llançar? Explica-ho.
- Quina és la preocupació de moltes de les seves pacients?
- Com ha pogut exercir la seva professió sent dona i mare?
- Com va iniciar els seus estudis en una societat on les dones no solien estudiar?
- Finalment recull en unes quantes frases el contingut de l'entrevista i reproduïu l'entrevista interpretant-la amb una companya.

Materials:

Enllaços reproducció audiovisual mitjançant connexió a internet segons els enllaços especificats a l' 'Activitat', o bé mitjançant còpia d'aquests.

Metodologia Activa, a través de la investigació.

Objectius:

- Descobrir els invents i descobriments que han fet les dones per millorar la vida de tots i totes.
- Valorar les aportacions de les dones al descobriment i la tècnica.
- Estimular una actitud respecte a la igualtat entre homes i dones davant la ciència.

Metodologia:

Activa i participativa, partint dels interessos de l'alumnat i de la seva motivació. Permetent-los desenvolupar la seva creativitat.

Treball en equip, ús d'internet i altres fonts d'informació, comunicació oral dels resultats.

INFANTIL

Activitats

- Assemblea d'inici. Plantejar el tema dels avanços de la humanitat. Pregunteu si quan van al metge, al dentista, són homes o dones.
- Parlar dels invents i descobriments que ens fan més fàcil la vida.
- Veure el vídeo "Erase una vez".
- Que busquin a revistes fotos de dones investigadores. Fer un mural als passadissos del centre.
- Portar un ebook i tablet a classe i parlar d'Àngela Ruiz Robles.

Materials

Video:
Erase una vez.... los inventores . N.º 22 Madame Curie
Webs informació:
<http://www.buzzfeed.com/hannahjwell/18-inventos-de-mujeres-que-cambiaron-el-mundo#suGmGZm5p>
<http://quo.mx/noticias/2013/03/08/10-mujeres-inventoras-de-la-historia>
<http://www.oei.es/salactsi/invento.pdf>
WEBs activitats:
<http://www.educacionnial.com/El/areas/naturales/actividades/>
<http://www.educacionnial.com/ei/areas/naturales/actividades/experiencias/index.asp>

PRIMÀRIA (de 1r de Primària a 3r de Primària)

Activitat

A l'alumnat se'l proposarà que relacioni cada dona amb l'objecte que ha contribuït a dissenyar. Annex1.

Buscaran informació a internet sobre dones que amb els seus descobriments han contribuït als avenços socials.

Materials

Com a pàgines de consulta:

https://es.wikipedia.org/wiki/Hedy_Lamarr.

https://es.wikipedia.org/wiki/Stephanie_Kwolek.

https://es.wikipedia.org/wiki/%C3%81ngela_Ruiz_Robles.

Annex 1. RELACIONA CADA INVENTORA AMB L'OBJECTE QUE LI CORRESPON			
	STEPHANIE KWOLEK	LLIBRE ELECTRÒNIC	
	ÁNGELA RUÍZ ROBLES	TELEFONA MÒBIL	
	HEDY LAMARR	ARMILLA ANTIBALES	

PRIMÀRIA (de 4t de Primària a 6é de Primària)

Activitats

Lectura de la biografia de Hedy Lamarr. Debat sobre els estereotips que va haver de trencar per demostrar que no era tan sol una dona bella.

Anàlisi de la frase de Hedy Lamarr.- "Qualsevol noia pot ser glamorosa. Tot el que has de fer és quedar-te quieta i amb mirada estúpida".

Què volia dir ella amb aquesta frase?

Creis que tenia raó en dir-la?

A l'actualitat se segueix tenint aquest concepte de les dones?

Les dones consideren que el seu aspecte físic té molta importància per triomfar? I els homes?

SECUNDÀRIA: (1r i 2n D'ESO)

Activitat

Activitat 1: Debatre i reflexionar sobre les següents qüestions:

- Creis que hi ha diferències genètiques que determinen les capacitats científiques d'homes i dones?
- Quines capacitats creis que ha de tenir una persona per dedicar-se al treball científic?
- Busca informació sobre les biografies de les següents científiques i argumenta si les següents afirmacions són veritaderes o falses:
 - Trótula de Salerno va ser la primera ginecòloga de la història. V
 - Hipatia d'Alexandria va haver de disfressar-se de home per estudiar i exercir la Medicina. F
 - La llei d'Athenes prohibia a les dones exercir la medicina sota pena de mort. V
 - Agnòdice va ser condemnada a mort acusada de practicar avortaments i de corrompre a les dones. V
 - L'invent del "bany Maria" s'atribueix a Maria la Mongeta. V
 - Hildegarda de Bingen, nascuda a Alemanya, va fer importants aportacions a la Química. F

Més activitats i annexos en <http://www.stes.es/mujer.html>

Activitats suggerides

INFANTIL

Objectius

- Combatre la discriminació.
- Visibilitzar a les dones científiques i la seva tasca

Metodologia

La metodologia que utilitzarem serà la d'emmarcar l'activitat inicial a l'assemblea de classe per passar a posteriori al treball en grups.

Materials

Materials fungibles, llapis de colors, tisores, plastificadora.

Activitats

A l'assemblea, es mostren les fotografies de les dones científiques del mes de maig.

La mestra o el mestre explica perquè aquestes dones són famoses. Sels mostren les fotos i elements de les seves investigacions. A continuació l'alumnat es reuneix en grup i intenta associar la foto amb els objectes de les seves recerques. Dibuixar dones investigant. Exposar els dibuixos indicant sota, què és el que estan investigant i plastificar-los per posar-los en el mural.

PRIMÀRIA

Objectius

- Visibilitzar a les dones científiques.
- Investigar, amb els mitjans al seu abast, sobre les tres dones científiques proposades.
- Descobrir l'aportació d'aquestes dones científiques a la ciència.

- Valorar la lluita d'aquestes dones per obrir-se pas en la comunitat científica.

Metodologia

- Partint de les idees prèvies de l'alumnat sobre les dones científiques, elaborarem en la pissarra un mapa conceptual.
- La metodologia que utilitzarem serà deductiva, investigadora, que fomenti el treball grupal de l'alumnat i desperti la seva curiositat per aprendre.

Materials

- Ordinadors portàtils d'aula o de l'aula d'informàtica, pissarra digital d'aula
- Quadern, llapis o bolígraf, llapis de colors, tisores, paper continu, pissarra, folis, Blu tack.

Activitats

- El grup classe s'organitza en tres grups de recerca, cadascun investiga sobre una de les dones. Abans de començar el treball consensuaran quins aspectes han d'investigar.
- Utilitzant els ordinadors d'aula o de l'aula d'informàtica, buscaran informació de la científica que investiguen.
- Per presentar el seu treball a la resta del grup, han de realitzar un panell amb la foto de la científica, dibuixos d'instruments utilitzats per les mateixes per investigar, i el seu nom destacat. La informació sobre la seva vida i el treball científic realitzat, ho estructuraran en diversos textos al llarg del panell per facilitar la seva lectura.
- Debatran en els seus grups, sobre aquestes frases de Carolina Martínez Polit, arribant a conclusions per exposar-les al gran grup: "L'oblit que han sofert nombroses científiques que van dedicar els seus

esforços a investigar, queda reflectit en els manuals universitaris o en els llibres de divulgació científica".

"Les dones han estat presents en la construcció del pensament científic des de l'antiguitat".

"Fins a les últimes dècades del s.XIX, a les dones, se'ls va vetar l'accés a les universitats, les acadèmies i a algunes societats científiques".

- Investigar en grup i fer un llistat de noms de dones científiques.
- Fer el mateix amb dones que han rebut el Premi Nobel.
- Com a treball final, se'ls proposarà entrar en el blog de Carolina Martínez (www.carolinapulido.es) i/o en el seu facebook i contactar amb ella per comentar-li el que han treballat sobre ella o preguntar-li el que considerin del seu interès.

SECUNDÀRIA I BATXILLERAT:

Objectius

- Despertar el sentit crític.
- Valorar i prendre consciència dels assoliments d'aquestes tres dones.
- Visibilitzar la seva vida i la seva aportació a la ciència.

Metodologia

- Treball individual de cerca d'informació i treball en grup.

Materials

- Ordinador personal, d'aula o de l'aula d'informàtica, quadern, bolígraf, canó i pantalla.

Activitats per a secundària:

- En el blog www.carolinapulido.es, llegim l'article: "El lloc de la dona en la "Naturalesa", debatent després en gran grup.
- En www.buscabiografias.com, busquem informació sobre Bufona Buck.

- En www.lalineadehorizonte.com/blog/josefina-castellvi, busquem informació sobre aquesta senyora.

- Posar en comú la informació buscada i debatre sobre ella.

- En tres grups, elaborar un panell sobre cadascuna de les científiques investigades.

Activitats per a Batxillerat:

- Es demanarà per escrit a l'alumnat, una reflexió sobre la importància de les dones científiques.
- Visualitzaran el documental d'Albert Solé, "Records del gel".
- En tres grups, buscaran informació sobre les tres dones científiques, elaborant, a posteriori, un panell il·lustrat, on es reculli el més destacat de les seves recerques, així com una frase de cadascuna que reflecteixi la seva tasca o les seves limitacions.

UNEIX AMB FLETXES		
CAROLINA MARTÍNEZ PULIDO	AMERICANA	FORMACIÓ DE CALLS IN VITRO DE PI CANARENSES
LINDA BUCK	CATALANA	DESCOBRIMENT DELS RECEPTORS D'OLOR
JOSEFINA CASTELL VÍ	CANÀRIA	VA ESTUDIAR REGISTRES PALEOCLIMÀTICS EN LES CAPE DE GEL

Objectius

- Conèixer en què consisteix el treball de les persones que es dediquen a la ciència.
- Conèixer el nom d'alguna científica espanyola o estrangera.
- Reconèixer diferents objectes emprats en el treball de laboratori.

INFANTIL

1. Descobrint un laboratori

Materials

Ordinador amb connexió a Internet o fitxa impresa de la científica en el laboratori, llapis de colors.

Activitats

- Explicar a l'alumnat el treball de les científiques i els científics. Parlar-los sobre el que es fa en un laboratori i demanar-los que nomenin dones científiques que coneixin.
- Demanar a l'alumnat que acoloreixi les fitxes que es proposen.
- Margarita Salas i Maria Cascales són científiques espanyoles de gran importància, al seu treball diari en el laboratori empen diversos objectes, anem a descobrir alguns d'ells: <http://goo.gl/n4t28h>
- Acoloreix els diferents instruments de laboratori: <http://goo.gl/tqu7xz>
- Identifica cadascun dels objectes que apareixen en ell.

2. L'ou flotant

Materials

Ampolla amb tapa, recipient, aigua, sal, ou.

Activitat

Dividir a l'alumnat en grups de tres. Explicar-los els conceptes bàsics tals com a saturació, dissolució i decantació:

- Barreja en una ampolla amb tapa, aigua amb sal fins que saturis la dissolució. Una vegada saturada la dissolució aboca la mescla en un altre

recipient (aquest procés es denomina decantació).

- Col·loca un ou en un got ple d'aigua. Què ocorre flota o va al fons?
- Col·loca ara l'ou en un recipient i aboca la mescla d'aigua amb sal. Què ocorre?

- Podem aplicar aquests principis en situacions de la vida quotidiana com quan ens banyem en una piscina o en el mar?.

PRIMÀRIA

La perseverança de Maria Cascales

Materials

Ordinador amb connexió a Internet o article imprès.

Bolígraf i paper.

Metodologia

Llegeix l'article: <http://goo.gl/regyow>

Busca el significat de la paraula misoginia.

Creis que la presència de les dones en els llocs més alts del món científic es correspon amb la realitat de les quals estudien carreres de ciències?

Per què creis que hi ha poques dones ocupant llocs en les acadèmies de ciències?

Llegeix la frase de Flora de Pablo D'Àvila: "El problema no és només quantes científiques aconsegueixen arribar al grau superior de Professora d'Investigació, sinó quan (14 anys més tard que els homes)". Creis que la situació que narra reflecteix igualtat entre dones i homes?

SECUNDÀRIA

1. Jugant a ser policia científica

Materials

Got de vidre, llapis, pinzell o brotxa petita, paper, tinta o tampó.

Metodologia

Dividir el grup-classe en grups de 5 alumnes.

Moldre un tros de mina del llapis.

Demanar a un alumne o alumna que prengui el got amb les seves mans.

Amb el pinzell o brotxa prendre una mica de la mina molta i escampar-la per la superfície del got.

Demanar a cada alumne/a del grup que imprimeixi en un paper les seves empremtes dactilars humitejant-les en la tinta o el tampó.

Comparar les petjades del got amb les petjades impreses.

2. La utilitat dels descobriments de Margarita Salas

Materials

Ordinador amb connexió a Internet o bé la fitxa sobre Margarita Salas impresa.

Metodologia

Explicar al grup classe la figura de Margarita Salas i el seu treball com a bioquímica.

Llegiu l'entrevista que podeu trobar en la següent adreça web <http://goo.gl/zDb6vS> i responeu a les preguntes:

- Quan Margarita Salas va començar en la investigació era fàcil per a les dones triar aquesta professió? Per què?
- L'acceptaven bé els seus companys de treball?

Més activitats i annexos en <http://www.stes.es/mujer.html>

Objectius

- Entendre que la ciència és un camp on poden treballar, en igualtat, nens i nenes.
- Participar activament en les activitats proposades.
- Experimentar amb dos elements: l'aire i l'aigua. Observant les seves característiques i diferències.
- Conèixer les científiques d'aquest mes: Montserrat Casas, Lise Meitner i M. Teresa Barriuso Pérez.
- Introduir el mètode científic mitjançant experiments: observar, formular hipòtesis, experimentar i treure conclusions.

INFANTIL

"L'aire ocupa lloc"

Materials

- Un got, tassa o ampolla; un recipient, gerra o gerro, i un ordinador amb accés a internet.

Activitats

Realitzar aquesta activitat: <http://experimentoscaseros.net/2011/07/el-aire-ocupa-lugar-experimentos-para-ninos/>
Recomanem fer els grups de treball mixts per a fomentar la igualtat.

PRIMÀRIA

"Com inflar un globus sense bufar"

Materials

- Ordinador, internet; una ampolla; un globus; un embut; 4 collaredetes de bicarbonat sòdic; mig got de vinagre i ulleres de seguretat.

Activitats

Fer l'experiment del següent enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=sqqeHqjblg>

"Estudiem a Lise Meitner i la física nuclear"

Materials

- Un ordinador amb accés a internet; recursos web; programa informàtic per fer la presentació; quadern; llapis i goma.

Metodologia

Començarem explicant que les tres científiques a les quals se'ls dedica el mes de juliol es van especialitzar en física nuclear. Buscar la definició de física nuclear: <http://fisica.laguia2000.com/fisica-atmica-y-molecular/fisica-nuclear>

Lise Meitner <http://www.biografiasyvidas.com/biografia/m/meitner.htm>

L'alumnat, en grups mixts, haurà de fer de científics i científiques i investigar que és la fissió nuclear, l'energia nuclear o atòmica i la bomba atòmica. Es poden ajudar, per exemple, de les següents pàgines web:

<http://energia-nuclear.net/que-es-la-energia-nuclear>

http://www.rinconeducativo.org/abreviatura_ponteadia.html

<http://www.monografias.com/trabajos94/bomba-atmica/bomba-atmica.shtml>

SECUNDÀRIA

1r CICLE

"La conciliació personal, laboral i familiar d'una dona científica: Teresa Barriuso Pérez"

Materials

Un ordinador; internet; programa per realitzar una presentació; programa per realitzar un vídeo muntatge; càmera de vídeo; quadern; bolígraf o llapis.

Activitats

En primer lloc, el treball pot realitzar-se en grup. A continuació, hauriem de buscar en un diccionari o pàgina web, com la següent: <http://goo.gl/gcr4gb> que significa la conciliació personal, familiar i laboral. Després, hauran de llegir el text sobre Teresa Barriuso Pérez que apareix a les

pàgines 10 i 11 del següent enllaç: <http://goo.gl/l99wnw>

A la pàgina 52 d'aquest enllaç:

<http://stei.cat/transversals/images/pdf/GuiaCorresponsabilitat.pdf>, s'esmenten una sèrie d'activitats. Cada alumne o alumna ha de copiar aquestes activitats, en el seu quadern, en una taula on afegiran les caselles amb els diferents membres de la família i marcaran qui les realitza. Després ho posaran en comú amb la resta del grup i faran un debat sobre les conclusions a les quals arriben. Gravar el debat generat per les conclusions visionar-ho a la classe, uns dies després.

2n CICLE

"La contaminació radioactiva ambiental"

Materials

Ordinador; accés a internet; quadern; bolígraf...

Activitats

Un dels eixos de la pel·lícula Erin Brokovic d'Steven Soderbergh gira entorn de la contaminació per la filtració en l'aigua de components tòxics presents al terra.

Es pot veure la pel·lícula completa en aquest enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=ZZ2s-Sj4EMO>

Després de veure la pel·lícula, contesta al teu quadern les següents consideracions que es poden posar en comú:

- Estereotips tant masculins com a femenins que es donen entre els personatges.
- Citar els personatges que sofreixen una evolució des de l'inici fins al final de la pel·lícula i perquè.
- Argumenta, referint-te al film, la següent frase feta: "Les aparences enganyen".
- Opinió personal sobre la pel·lícula.

apareixen? Figuren Marie Curie, Adela Muñoz o Juana Bellanato? Iniciarem un debat sobre l'exclusió de les dones en els llibres malgrat destacar en camps com la bioquímica.

Elaboraran un Powerpoint amb dones químiques per destacar les seves aportacions a la ciència.

SECUNDÀRIA

1r i 2n d'ESO:

Veuran el següent enllaç que explica les diferents branques de la química. A continuació analitzaran els camps d'investigació de les tres dones del mes d'agost i indicaran a quina branca de la química pertanyen:

http://cienciasbachillerato.blogspot.com.es/2014/11/ramas-de-la-quimica.html?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed+Quimico+QUQC3%8DMICO&utm_content=FeedBurner

3r i 4t d'ESO:

Anem a utilitzar el mètode científic per investigar, per a això llegiran el contingut d'aquest enllaç. A partir d'aquesta lectura, duran a terme en el laboratori el procés que s'explica.

<http://www.fullexperimentos.com/metodo-cientifico-del-huevo-en-vinagre/>

A continuació buscaran algun dels estudis i conclusions de les tres químiques que formen part del mes d'agost.

BATXILLERAT

Materials

DVD; pel·lícula "La veu dormida"; programa presentació tipus Power Point; quadern; bolígraf...

Activitats

En el mes de juliol, la frase de Montserrat Casas és la següent:

"La Constitució ens protegeix a tots, existeix la llibertat d'expressió, encara que aquest país ha viscut èpoques molt fosques en aquest aspecte. I per tant, una persona ha de poder manifestar i ha de poder defensar totes aquelles idees que es poden defensar amb la llei i la paraula, mai amb la violència"

Després de veure la pel·lícula, és el moment d'aprofundir més sobre el paper de la dona durant la Guerra Civil, per a això poden ajudar-se dels següents enllaços:

<http://guerracivilrevolucionsocial.blogspot.com.es/2012/07/mujeres-libres.html>

<http://www.guerracivil1936.galeon.com/mujeres.htm>

<http://www.sbnac.net/Republica/Imagenes/Mujeres/Mujeres.htm>

Hauran de realitzar un treball monogràfic, en grups mixts, en format Power Point, contextualitzant aquest moment de la història i aprofundint en el paper de la dona en aquesta època.

BATXILLERAT

Buscaran informació sobre els estudis realitzats per les tres dones del mes d'agost. En parelles faran una exposició, utilitzant el mètode científic, d'alguns dels estudis d'aquestes dones.

Enllaços d'interès:

http://www.educ.ar/sitios/educar/noticias/ver?id=113670&referente=http://www.huffingtonpost.es/adela-munoz-paez/la-quimica-de-las-celulas_b_2236423.html

http://www.wikwand.com/es/Juana_Bellanato

Més activitats i annexos en <http://www.stes.es/mujer.html>

Activitats suggerides

Setembre

Objectius:

- Conèixer les característiques principals de la professió d'apotecària.
- Introduir vocabulari no sexista.
- Investigar el paper d'aquesta dona i les seves aportacions a la ciència.
- Reflexionar sobre els estereotips de gènere dins de l'àmbit científic.
- Valorar la importància de la dieta en la vida diària per a la salut i qualitat de vida.
- Trencar amb estereotips de gènere, el paper de les dones en l'àmbit de la cura de la salut (alimentació).
- Conèixer el paper d'alguna dona dins l'àmbit de la investigació.

INFANTIL: "El racó de l'apotecueria"

Materials: ordinador amb connexió a internet, farmaciola, paper, llapis, pintures de colors, plastilines, pots de plàstic o vidre: <http://www.sabuco.eu/>

Metodologia: partint de les idees o coneixements previs, es potencia l'autonomia i es treballa des d'una metodologia activa, participativa i dinàmica, de forma individual i en petits grups.

Activitats

1. A l'assemblea d'inici del dia, es fa un recorregut per les professions dels pares i mares, de l'entorn o dels establiments amb els quals es troben habitualment pel carrer.

Octubre

Durant aquest mes estudiarem a les següents dones: Isabel Torres Salas, Gertrudis de la Fonts i M. Elisa Alvarez Obaya. Les tres destaquen en el camp farmacèutic.

Objectius

- Trencar amb estereotips de gènere, el paper de les dones en l'àmbit de la cura de la salut (alimentació).
- Conèixer el paper d'alguna dona dins de l'àmbit de la investigació.
- Entendre que la ciència és un camp on poden treballar, en igualtat, dones i homes.

Metodologia

Motivadora, partint dels coneixements previs de l'alumnat. Tant de forma grupal com de forma individual.

Materials

Internet; materials fungibles.

INFANTIL:

Començarem explicant en què consisteix el treball d'un/una farmacèutic/a i la seva importància per a la cura de les malalties i el manteniment de la salut de les persones. Desenvoluparem un debat amb tota la classe perquè diguin què han de fer per no agafar malalties (rentar-se les mans, abrigar-se a l'hivern, menjar saludable...)

A continuació els explicarem la vida de les tres dones del mes d'octubre i les seves aportacions a la ciència.

Cantarem la cançó de "A mi burro, a mi burro..."

Al racó de la ciència de classe, jugarem a ser farmacèutics, elaborarem els medicaments que necessita cada malaltia segons la cançó "A mi burro". Els nens i nenes, explicaran la seva dolència al farmacèutic/a i aquest/a li donarà el remei corresponent.

PRIMÀRIA

ACTIVITATS 1r a 3r de PRIMÀRIA:

Llegirem la biografia de les tres dones que formen part del mes d'octubre. Analtzarem en gran grup les aportacions d'aquestes dones en el camp de la ciència. Debatrem si la condició de dona dificulta o no treballar en l'àmbit científic i si les dones tenen qualitats diferents als homes perquè tinguin tants de problemes per a accedir als camps de la ciència.

Per grups mixts elaboraran un mural amb una de les tres dones i els seus estudis o treballs realitzats.

ACTIVITATS 4t A 6è de PRIMÀRIA:

Els donarem els noms de les tres dones del calendari. Per grups hauran d'emplenar la fitxa adjunta de cadascuna de les dones:

FICHA				
Nom	Lloc de naixement	Data de naixement	Estudis realitzats	Trajectoria profesional
Camp en el qual ha destacat		Nom d'alguna dona que hagi treballat en el mateix àmbit científic		Dificultats trobades, per desenvolupar la seva professió, pel fet de ser dona

SECUNDÀRIA

ACTIVITATS 1r I 2n ESO:

Elaboraran la mateixa fitxa que a Primària, afegint les següents preguntes:

Què és la bioquímica? Escriu el nom de tres dones que destaquin en aquest camp.

Què és l'alcohol metilic? Quin efecte té sobre les persones? Qui va investigar la relació d'aquest alcohol amb la mort de diverses persones?

L'estudi sobre dietes d'Isabel Torres Salas ha tingut el reconeixement que es mereix? Creis que és a causa de la seva condició de dona?

ACTIVITATS 3r i 4t ESO

Buscaran per internet remeis naturals tant de bellesa com de salut. Al laboratori de l'institut elaboraran aquests remeis, s'envasaran i es distribuïran entre els companys i companyes de l'institut, cada envàs portarà la composició del contingut.

Per grups mixts de 4 alumnes, elaboraran un dossier amb dones destacades en l'àmbit científic farmacèutic. Recollint una petita bibliografia de cadascuna d'elles.

BATXILLERAT:

Mateixes activitats que segon cicle d'ESO.

INFANTIL

"El sabor de les matemàtiques"

Objectius: promoure un gust igualitari per "cuinar" entre les nenes i els nens des d'edats primerenques, relacionant aquest aprenentatge "pràctic" amb coneixements "abstractes" com les formes geomètriques clàssiques.

Materials: fotografies aportades per la o el docent, així com diverses revistes i llibres de cuina amb abundant material gràfic. Aliments diversos i material de cuina.

Metodologia: ens inspirarem en el projecte de la catedràtica d'Àlgebra de la Universitat de Màlaga, Mercedes Siles Molina, que dona nom a aquestes activitats:

http://webpersonal.uma.es/%M%LSLESM/EL_sabor_de_las_Matematicas.html

Es tracta d'ofrir un diàleg entre Matemàtiques i Cuina, i que la Fotografia faci de còmplice d'ambdues.

Es procedirà a familiaritzar a l'alumnat amb diverses figures geomètriques, establint una relació entre la figura matemàtica abstracta i aproximacions a les mateixes de la naturalesa, o reproduccions humanes en objectes relacionats amb el món de la cuina. Es demanarà a l'alumnat que "elabori" un plat de menjar amb representacions de figures diverses, i que expliqui a les seves companyes i companys la composició del mateix. Es realitzaran fotografies de cada plat i s'exposaran en un panell amb el títol de l'activitat.

PRIMÀRIA

"Sopa de matemàtiques"

Objectius: familiaritzar a l'alumnat amb l'existència de dones matemàtiques al llarg de la història, així com amb els noms de les més rellevants.

Materials: L'aportat en aquest calendari.

2. Introduïrem l'activitat partint de la farmaciola de l'aula: on està situada, què porta a l'interior, on s'adquireixen aquests productes. Guiar-los al fet que pensin en la farmàcia del barri. Cridar a aquesta secció "El racó de l'apotecueria"
3. A continuació parlar sobre com es diu la persona que exerceix aquesta professió. A partir d'un torn de preguntes, l'alumnat pot demanar: en què consisteix el seu treball?, quins instruments utilitza?, com vesteixen?, per a què serveix la seva professió?, hi ha homes i dones?, sol homes?, només dones?, per què?, etc. S'els presenta el personatge d'Oliva Sabuco i la seva professió d'apotecària. S'introdueix el terme d'apotecueria.
4. Crear un "ungüent curatiu o xarop" com alguna cosa simbòlica, utilitzant materials de l'aula (aigua, pintures, plastilina, etc.) o d'altres com a iogurt, mel... Es distribueixen en petits grups, es faran diversos pots amb ungüents o xarops i s'etiquetaran per fora amb conceptes com: empatia, respecte, igualtat... Es crea un espai per a aquests ungüents en "El racó de l'apotecueria", i serviran com a recurs d'aula en cas de conflictes.

PRIMÀRIA: ELENA DE CÉSPEDES

Materials: connexió a Internet i ordinador

<http://www.mujaresenlahistoria.com/2012/03/la-primera-cirujana-elena-de-cespedes.html>

Metodologia: treball en petits grups per a la cerca d'informació i exposició grup-classe.

Activitats

1. Es presenta a l'alumnat la curiosa vida d'aquesta dona considerada com a la primera cirurgiana espanyola titulada, les seves crisis d'identitat entre home i dona, els diferents rols personals i socials al llarg de la seva vida.
2. S'introdueix i explica nou vocabulari: hermafrodita, transsexualitat...
3. Cerca d'informació sobre la vida d'Elena de Gespes en petits grups.
4. Posada en comú i debat sobre el paper de la dona en la medicina, el rol de la dona, diferències de gènere, què entenen per transsexualitat, homosexualitat...

SECUNDÀRIA I BATXILLERAT: "La dieta"

Materials: connexió a internet per a la cerca d'informació, ordinador, projector, piràmide dels aliments...

Novembre

INFANTIL

Objectifs: améliorer la lecture compréhensive en langue maternelle; réviser l'alphabet et travailler le vocabulaire des nationalités et des professions.

Matériels: cahier de classe; internet.

Méthodologie: active et participative.

1. Lis avec ton/ta prof. les biographies en espagnol d'Irène Joliot-Curie et Françoise Barré-Sinoussi (<http://www.biografiasyvidas.com/>) et May-Britt Moser (<http://www.buscabiografias.com/>) sur les sites proposés. Commentez en grand groupe ce que vous avez compris.
2. Substitue chaque nombre par la lettre correspondante pour découvrir nos personnages. A toi de mettre les voyelles -v-; pour t'aider, on te donne quelques indices

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
S	N	T	Q	L	R	P	B	F	C

9	v	0	v	1	2	2	5	v	v	0	0	9	v	v	1	2	v	8	v	3	v	v	0	3	v	v
																					U				U	
v	1	2		v	7	2	v	1	V		4	v	6	5	v	X		1	v	7	v	4				
								U																		

3. Réalise l'exercice proposé par TV5Monde à l'occasion de la Journée Internationale des Femmes:

<http://apprendre.tv5monde.com/fr/apprendre-francais/bilan-pouvez-vous-retrouver-des-nationalites-et-des-professions>

PRIMÀRIA

Objectifs: améliorer la compréhension écrite; mettre en évidence l'importance des femmes dans les sciences.

Matériels: cahier de classe; internet.

Méthodologie: active et participative.

1. Fais l'activité 3 proposée aux élèves de «Infantil»; par couples préparez une grille en utilisant 4 caractéristiques différentes des femmes présentées au mois de novembre. Pour les biographies et les images utilisez: <https://fr.wikipedia.org>
2. Qui est qui? Mets chaque scientifique à côté de ses mérites (tu peux utiliser le site suivant: <http://www.futura-sciences.com/>

Irène Joliot-Curie / Françoise Barré-Sinoussi / May-Britt Moser

- a) Prix Nobel de chimie (1935)
- b) Prix Nobel de médecine (2014)
- c) Sous-secrétaire d'État à la Recherche scientifique (1936)
- d) Prix de l'Académie de Médecine (1988)
- e) 10e Prix Liliane Bettencourt pour les sciences du vivant (2006)
- f) Prix international de la paix du Conseil mondial de la paix (1950)
- g) Prix Nobel de médecine (2008)
- h) Prix Sovac (Unité d'Oncologie Virale de l'Institut Pasteur) (1985)
- i) Prix pour jeunes scientifiques de l'Académie royale norvégienne des sciences et des lettres (1999)

SECUNDÀRIA

Sophie Germain, el senyor Li Blanc

Objectius: familiaritzar a l'alumnat amb les aportacions matemàtiques de Sophie Germain, així com amb les dificultats que dones brillants com ella van trobar per poder desenvolupar el seu talent en una època en la qual no es permetia la formació científica de les dones.

Materials: els proposats en aquest calendari.

Metodologia

1. Un número és primer si només pot dividir-se de forma exacta entre si mateix i la unitat. Un número primer és de Germain si el següent del seu doble també és primer. Troba els dotze primers nombres "primers de Germain".
2. Un dels resultats més cèlebres d'aquesta matemàtica és la coneguda com a "identitat de Sophie Germain". A matemàtiques, una identitat és una igualtat entre dues expressions algebraïques que sigui certa siguin quins siguin els valors de les diferents variables emprades. Comprova la identitat de Germain per a diversos valors d'x i y:

$$x^4 + 4y^4 = (x^2 + 2y^2 + 2x)(x^2 + 2y^2 - 2x)$$

3. Indaga a la biografia de Sophie Germain els motius que li van portar a signar com a "senyor Li Blanc". Reflexiona sobre tots aquells aspectes que trobis a la seva vida en els quals el fet de ser dona va dificultar la seva dedicació a les matemàtiques.

Metodologia: serà participativa i activa, basada en el treball en grup.

Activitats

1. Presentació de la castellana-manxega Isabel Torres i la seva aportació en la elaboració de dietes. <http://www.unican.es/campus-cultural/pensamiento-y-letras/aula-interdisciplinar-isabel-torres/isabel+torres+info.htm>
2. Posada en comú sobre els coneixements previs sobre alimentació, nutrició, dietes... partint d'una sèrie de preguntes: És el mateix alimentació i nutrició? Què és un nutrient? Coneixes alguna dieta saludable i equilibrada? Enumera alguna malaltia relacionada amb l'alimentació. Conceptes d'anorèxia, bulímia, malalties relacionades amb una nutrició incorrecta.
3. A partir de la piràmide d'aliments, s'exposen i visualitzen els diferents grups i el seu valor: http://www.nutricion.org/recursos_y_utilidades/pdf/usuario.pdf
4. Debat sobre qui elabora el menjar, qui participa de l'elaboració de la dieta familiar; establir les diferències entre el paper de la dona i l'home en l'àmbit de l'alimentació. Qui assumeix el treball de les cures i manteniment de la família, si hauria d'estar reconegut i com s'hauria de valorar independentment de ser homes o dones. Per què no es va valorar la tasca d'Isabel Torres?

SECUNDÀRIA

Objectifs: réflexion sur la langue; compréhension orale et écrite; discuter sur le rôle des femmes.

Matériels: cahier de classe; internet.

Méthodologie: active et participative.

1. Les trois scientifiques proposées travaillent dans les domaines de la psychologie, de la médecine et de la chimie; choisis deux autres disciplines scientifiques et fais la famille de mots de chacune
- Attention, ne confonds pas famille de mots avec champ lexical: <http://bv.alloprof.qc.ca/francais/le-lexique-et-le-vocabulaire/les-familles-de-mots.aspx>
- <http://bv.alloprof.qc.ca/francais/le-lexique-et-le-vocabulaire/les-champs-lexicaux.aspx>
2. Par couples, essayez de faire un petit résumé du texte «La place des femmes dans le monde du travail» que vous trouverez à l'onglet «Apprendre le français» de TV5Monde: <http://apprendre.tv5monde.com/fr/apprendre-francais/cultures-la-place-des-femmes-dans-le-monde-du-travail>
- Ensuite, écoutez la vidéo sur ce sujet et répondez aux questions: <http://apprendre.tv5monde.com/fr/apprendre-francais/cultures-la-place-des-femmes-dans-le-monde-du-travail-0?exercice=1>

3. Du 1er au 15 avril a eu lieu à Paris l'exposition «Les découvreuses anonymes» dédiée aux femmes scientifiques «oubliées» de l'Histoire. <http://www.animafac.net/kits-de-campagne/favoriser-visibilite-femmes-les-sciences/>

De la même manière, le Prix Irène Joliot-Curie sert à promouvoir la place des femmes dans la recherche et la technologie en France. <http://www.madmoizelle.com/prix-joliot-curie-femmes-sciences-376689>

En grand groupe, discutez sur le besoin ou pas de ce genre d'événements à l'heure actuelle.

BACHILLERATO

Objectifs: améliorer la compréhension et l'expression orale et écrite; réfléchir sur le rôle de la femme.

Matériels: cahier de classe; internet.

Méthodologie: active et participative.

1. Prix Nobel de chimie, Irène Joliot-Curie est pourtant la grande inconnue de la science éclipsée par la notoriété de sa mère.
- En utilisant Skype et PrettyMay, vous allez travailler par couples pour enregistrer une conversation sur les avantages ou les inconvénients d'avoir des parents célèbres.
2. Regarde la vidéo de l'histoire du prix Nobel racontée en comics réalisé par Le HuffPost et réponds aux questions suivantes: <http://www.dailymotion.com/video/k37aeVWqJNNWk8ZXgw>
- a) Quels sont les domaines dans lesquels on accorde ce prix?
 - b) Combien de femmes sont nommées dans cette vidéo?
 - c) Dans quels domaines ont-elles obtenu le prix Nobel?
 - d) Est-elle vraie l'histoire racontée à propos de l'inexistence du prix Nobel de mathématiques?

Vérifie tes réponses: http://www.huffingtonpost.fr/2014/10/06/video-histoire-prix-nobel_n_5928440.html

3. Lis l'article que tu trouveras au lien ci-dessous et écris une composition sur la présence des femmes au Prix Nobel. Es-tu d'accord avec le prétendu biais qui présume la présence croissante des femmes parmi les lauréats? <https://sanscompromisfeministeprogressiste.wordpress.com/2014/10/12/nobel-de-medicine-may-britt-moser-11eme-femme-en-114-ans/>

BATXILLERAT

Objectius: conèixer el model de feminitat postulat per la ideologia feixista durant el franquisme i les dificultats que van trobar les dones a Espanya per dedicar-se a la ciència.

Materials: "Dona, franquisme i educació científica", d'Antonio F. Canales Serrano <http://www.oei.es/congresoctq/memoria/pdf/AntonioCanales.pdf>

Metodologia: es demanarà a l'alumnat que investigui la biografia de Maria Josefa Wonenburger, l'article "Dona, franquisme i educació científica" per justificar la conveniència del text proposat a continuació: annex 2

STES-INTERSINDICAL
Organización de Mujeres

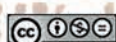

Més activitats i annexos en <http://www.stes.es/mujer.html>

2016

TEMPS DE DONES, DONES EN EL TEMPS
Creadores de Ciència

Elabora i Edita: Organització de Dones de STES intersindical | o.mujeres@stes.es
Co-laboren: Mª Luz González, Margarita Trasancos, Francisca López, Mª Victoria Oliver, Macu Gimeno, Sonia Fernández, Mª Mar Almeida, Loly Verde, Evelia Deniz, Fina Lucerga, Ana Rio, Helena Plaza, Mª Carmen Díaz, Fefi Casás, Margarita Serrano, Sandra Serra.
Il·lustracions i Disseny gràfic: SARA POTXEMUTXKA (Sara Álvarez Tomé) | Contacte: sara.alvarez.tome@gmail.com | ARTE de Sara Potxemutxka
Disseny gràfic i maquetació: Mario Padilla. Àrea de Publicacions de Confederació Intersindical | publicaciones@intersindical.es
Dipòsit Legal AL-1569-2015 | Calendari de difusió gratuïta
Aquest calendari es pot copiar i reproduir lliurement, respectant els crèdits i atribucions de les imatges i l'autoria de l'obra en el seu conjunt.

STES-INTER SINDICAL
Organización de Mujeres

Activitats suggerides en les últimes pàgines

TEMPS DE DONES, DONES EN EL TEMPS

TEMPS DE DONES,

Creadores de Ciencia

2016